

V Informe-Denuncia énte'l Conseyu d'Europa

Denuncia unviada al Comité Européu pa les Llingües Rexonales o Minoritaries del Conseyu
d'Europa

§

Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu

Uviéu 2009

:: axa ::

stvdvm ivris § tvtela lingvae § form ivstitiae

Copyright - Dellos derechos reservaos
Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu, 2009

Esta obra acuéyense a una llicencia de **Creative Commons**
Esti material puede esparde y copiase respetando la cita la fonte orixinal y l'autoría. Nun se va poder sacar beneficiu comercial dalu d'elli y les posibles obres derivaes que se fagan, habrán tar baxo los mesmos términos de llicencia que'l trabayu orixinal

L'Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu, pente medies de dos notes de prensa asoleyaes per dellos medios de comunicación los díes 12 y 13 d'avientu de 2008, fizo pública reconocencia al Conseyu d'Europa, tanto pola Resolución del so Comité de Ministros, de data 10 d'avientu de 2008, sobro l'aplicación de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries n'España, como pol informe del Comité d'Espertos, de 8 d'abril de 2008, que-y dio sofitu. Reconocencia y agradecimientu qu'otra vuelta más espresamos.

Sicasí, l'Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu quier encamentar al Comité d'Espertos qu'afonde na llectura del Instrumentu de ratificación por España de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries en visu de revisar la so encomenciada resolución de nun incluyir a la llingua asturiana nel análisis de l'aplicación de la parte III de la Carta, determín qu'aplicó nel so primer informe de 8 d'abril de 2005 (parágrafos 60 y 61) y repite nesti segundu de 8 d'abril de 2008 (parágrafos 2, 10, 11 y 78), en perjuiciu d'una llingua, propia y tradicional de la Comunidá Autónoma d'Asturies y falada en delles fasteres de les de Cantabria, Castiella y Lleón y Estremadura, arriendes de nel vecín estáu de Portugal onde, pal distritu de Miranda del Dueru, gocia del porgüeyu de la cooficialidá.

Col envís de colaborar nesa xera, l'Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu iguó l'estudiu darréu, pal que pidi audiencia.

Quintu Informe al Conseyu d'Europa

INTERPRETACIÓN DEL INSTRUMENTU DE RATIFICACIÓN POR ESPAÑA DE LA CARTA EUROPEA DE LES LLINGÜES REXONALES O MINORITARIES

ENTAMU: LES LLINGÜES REXONALES ESPAÑOLES.

N'España, amás del castellán, llingua oficial del Estáu, hai otres cuatro llingües tradicionales de calter rexonal: asturiana, catalana, gallega y vasca. Les cuatro son propies d'una rexón hestórica qu'anguaño abarca, polo menos, una Comunidá Autónoma, espardiéndose a la totalidá o parte d'otres y, quitando la gallega, mesmamente per estremaos estaos europeos. Asina, la llingua asturiana, arriendes de na Comunidá Autónoma del Principáu d'Asturies, fálase tamién en delles fasteres de les Comunidaes Autónomes de Cantabria, Castilla y Lleón y Estremadura y na portuguesa de Miranda del Dueru, onde ye cooficial; la catalana ye propia de les Comunidaes Autónomes de Baleares, Cataluña, y Valencia, d'una fastera d'Aragón y d'Andorra y delles comarques franceses; la gallega, propia de la Comunidá Autónoma de Galicia, emplégase en llugares de Castiella-Lleón y Estremadura; y la vasca ye propia de les Comunidaes Autónomes del País Vascu y Navarra y del País Vascu francés.

Arriendes d'ello hai otres llingües llocales como son l'aragonesa, falada en dellos núcleos rurales de la fastera pirenaica de la provincia de Huesca; el gallego-asturianu, faláu na comarca asturiana denominada Navia-Eo; y l'aranés del catalán Valle d'Arán. Tamién llingües estranxeres arraigonaes en territoriu español: portugués n'Olivenza (Estremadura); bereber en Melilla; y árabe en Ceuta. Al cabu hai una llingua minoritaria, falada per una parte d'una minoría étnica asitiada n'España hai bien d'años, el romaní o caló.

Nel presente informe vamos referimos namás a les llingües rexonales españoles (asturiana, catalana, gallega y vasca) y al estremáu y discriminatoriu tratu que'l Gobiernu español-y da a una d'elles, l'asturiana.

1. LA PARTE PACÍFICA DE LA INTERPRETACIÓN.

Naide nun dulda que nos dos primeros párrafos de la so declaración, l'Instrumentu de ratificación por España de la Carta Europea de les Llingües Rexonales o Minoritaries (no viniente Carta) afita qu'a los efeutos de la mesma tan llingües son les reconocies como oficiales nos Estatutos d'Autonomía de les Comunidaes Autónomes del País Vasco, Cataluña, Islles Balleares, Galicia, Valencia y Navarra, como les que los Estatutos d'Autonomía protexen y amporen nos territorios onde tradicionalmente se falen.

No que cinca al conteníu del artículu 2.2 de la Carta hai que solliñar que l'Instrumentu de Ratificación español nun fai espresa mención a nenguna llingua, sinón qu'escoyó la indicación indireuta, al traviés de referencies a los estremaos Estatutos d'Autonomía.

D'otra miente, l'artículu 4 de Llei Orgánica 7/1981, de 30 d'avientu, pela que s'aprobó l'Estatutu d'Autonomía del Principáu d'Asturies, nel so numberal 1 declara a la llingua falada n'Asturies (bable o llingua asturiana) oxetu de proteición ("Sofitaráse'l bable"), proteición qu'acordies col propiu mandáu estatutariu (numberal 2 del artículu 4 del Estatutu: "Una llei del Principáu regulará'l sofitu, usu y promoción del bable"), foi desendolcada pente medies de la Llei del Principáu d'Asturies 1/1998, de 23 de marzu, d'usu y promoción del bable/asturianu, norma que califica al "bable/asturianu, como llingua tradicional d'Asturies" (artículu 1).

Poru, ye dafechamente correutu, y abúltamos que pacífico, l'afitar que acordies col conteníu del so Instrumentu de Ratificación a los efeutos de l'aplicación de la Carta n'España:

1u.- Tan llingua rexonal merecedora de proteición ye l'asturiana como lo son la catalana, gallega y vasca.

2u.- Tan indicada -indireutamente y al traviés de referencia al Estatutu d'Autonomía- ta la llingua asturiana como la catalana, gallega y vasca, a efeutos de lo estableció nel artículu 2.2 de la Carta.

2. LA PARTE CONFLICTIVA DE LA INTERPRETACIÓN.

Nos párrafos terceru y quartu de la so declaración, l'Instrumentu de Ratificación de la Carta pol Estáu español manifiesta que pa les llingües reconocies como oficiales nos respetivos Estatutos d'Autonomía «aplicaránse les disposiciones que darréu s'indiquen de la parte iii de la Carta» -sesenta y nueve párrafos y apartaos en xunto- mentantu que pa les llingües a les que los sos Estatutos d'Autonomía amporen y protexen «aplicaránse toes aquelles disposiciones de la parte iii de la Carta que puedan razonablemente aplicase» -noventa y ocho párrafos y apartaos que la perfaen.

De la lliteralidá d'entrambos dos párrafos daqué queda tamién claro y pacífico: la proteición, al traviés de l'aplicación de la Carta, nun va ser la mesma pa les llingües rexonales que tienen reconocida la condición de cooficiales (catalana, gallega y vasca)

que pa la única llingua rexonal –nel sen de ser propia y tradicional d’una comunidá autónoma- que nun gocia entá de la reconocencia de la cooficialidad (la llingua asturiana).

El conflictu interpretativu surde nel intre de valorar el sentíu d’un tratu proteutor estremáu na aplicación de la Carta (sesenta y nueve párrafos pa les cooficiales y tolos que razonablemente se puedan, d’un total de noventa y ocho pa la non cooficial), pente llingües que tienen la mesma consideranza y la mesma indicación na norma que se quier interpretar, l’Instrumentu de Ratificación por España de la Carta.

Al cabu, colos párrafos 3 y 4 de la declaración contenida nel Instrumentu de Ratificación por España de la Carta, atopámonos énte suxetos que vienen de ser declaraos xurídicamente iguales a tal efeutu (párrafos 1 y 2 de la declaración), contradicción que desixe una interpretación razonable y acordies colos principios qu’inspiren tanto l’ordenamientu xurídicu español como’l del Conseyu d’Europa, entamando pol conteníu del Estragal, Disposiciones Xenerales y Oxetivos de la mesma Carta.

3. UNA INTERPRETACIÓN INALMITIBLE.

Colos razonamientos darréu acreditaremos que ye xurídicamente inalmitible la interpretación, pretendida peles autoridaes españoles d’anguaño, del so Instrumentu de Ratificación de la Carta nel sen de reconocer, pa les tres llingües rexonales cooficiales, l’aplicación de los sesenta y nueve párrafos y separtaos solliñaos nella, mentantu que pa cola otra llingua rexonal, l’asturiana, nun reconocen nengún, dando-y a la fras “A les llingües mentaes nel párrafu segundu aplicaránse toes aquelles disposiciones de la parte III de la Carta que puedan razonablemente aplicase acordies colos oxetivos y principios afitaos nel artículu 7”, un valir programáticu o cenciellamente retóricu y, con ello, llendando la proteición de la llingua asturiana al conteníu de la parte II de la Carta, lo mesmo que si se tratare d’una llingua nun protexida nel Estatutu d’Autonomía y, poro, nun indicada nel Instrumentu de Ratificación, como ye’l casu, por exemplu, del árabe en Ceuta, el bereber en Melilla o’l portugués n’Olivenza.

Llaceriosamente, el Comité d’Espertos del Conseyu d’Europa, non ensin dubies, dio, de mano, por bona esa interpretación restrictiva pa cola llingua asturiana (párrafos 60 y 61 del informe de 8 d’abril de 2005), calteniéndola, ensin más esforciu analíticu, nel segundu informe de 8 d’abril de 2008 (párrafos 2, 10, 11 y 78).

Pero ye’l casu que, con tala interpretación, a la llingua asturiana -protexida pol Estatutu d’Autonomía del Principiu d’Asturies y per ello tan “indicada” como la que más nel Instrumentu de Ratificación por España de la Carta y, poro, merecedora de la proteición establecida nel so artículu 2.2- ta dándose-y el tratu propiu d’una llingua “nun indicada” na ratificación, llendándo-y la proteición al conteníu de la parte II (artículu 7), nun claru exemplu de inxustificada discriminación.

3.1. La Constitución española conderga la discriminación ñegativa ente suxetos xurídicamente iguales y n’asitiamentu sustancialmente asemeyáu.

Nesti casi, los suxetos xurídicamente iguales son les llingües catalana, gallega, vasca y asturiana que como cooficiales les tres primeres y protexida pel so Estatutu d’Autonomía

la cuarta tienen, a los efectos de lo establecido en el Instrumento de Ratificación de la Carta por España, la misma consideración jurídica de "lenguas regionales o minoritarias".

L'asitiamientu sustancialmente asemeyáu vien dau, pente otres circunstancies, peles dos darréu:

a) Les cuatro s'estremen del castellán, llingua oficial del Estáu español, y son falas tradicionalmente nuna fastera del so territoriu y por ñacionales d'elli que constituyen un grupu inferior al restu de población del estáu. Poro, tienen la mesma consideración de "lenguas regionales" a los efectos del artículo 1 de la Carta.

b) Les cuatro tan de la mesma forma indireuta (al traviés de la referencia a los Estatutos d'Autonomía respetivos) indicaes nel Instrumento de Ratificación por España de la Carta. Poro, a les cuatro tien qu'aplicáse-yos el conteníu del numberal 2, del artículo 2 de la mesma.

La única diferencia bultable pente les llingües catalana, gallega y vasca, del un llau, y l'asturiana, del otru, ye qu'aquélles tienen reconocida pol Estáu español la condición de cooficiales nel territoriu nel que tradicionalmente se falen, condición que'l mesmu Estáu español (porque acordies colos artículos 81 y 87 de la Constitución española l'aprobación y reforma del Estatutu d'Autonomía del Principáu d'Asturies ye competencia del Parllamentu español y la iniciativa pa ello del so gobiernu, pente otros) vien ñegando-y a la llingua asturiana, colo que'l mesmu Estáu español zarra un círculu viciosu y malváu: nun reconoz la cooficialidá de la llingua asturiana porque nun quier y ñega-y cásique toles midíes de proteición qu'ufre a les otres llingües regionales españoles porque nun gozia de la condición de cooficialidá.

La resultancia d'ello ye que les llingües catalana, gallega y vasca, nos caberos trenta años, vienen siendo protexíes pela llexislación interna española mentantu qu'esa mesma llexislación ñega-y a l'asturiana les más elementales midíes de proteición, torgando'l so desendolcu y condergándola, al cabu, a desaparecer (al respetu remitimos al conteníu de los cuatro informes unviaos pol Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu al Comité d'Espertos del Conseyu d'Europa, nos años 2007 y 2008).

Neses condiciones, la interpretación fecha peles autoridaes españoles y almitida pel Comité d'Espertos del Conseyu d'Europa del Instrumento de Ratificación por España de la Carta, na medida que-yos reconoz a les tres llingües regionales cooficiales, y por ello más protexíes pela llexislación española, l'aplicación de sesenta y nueve párrafos de la parte III de la Carta, mentantu qu'a la llingua rexonal nun reconocida entá como cooficial, y por ello cásique nun protexida pela llexislación interna, nun-y aplica nengún párrafu de los de la parte III de la Carta, empobina direutamente a una discriminación ñegativa (la que trata peor al que vien siendo peor tratáu) dafechamente condergada pelos artículos 1.1, 3.3, 9.2, 10.2 y 14 de la Constitución española porque la discriminación ñegativa énte llingües ye, al cabu, discriminación ñegativa pa colos falantes de la llingua discriminada.

3.2. La discriminación ñegativa (dar peor tratu a la llingua peor tratada pela llexislación ñacional) ta condergada tamién pela Carta.

La Constitución española recueye esta conderga al tratu desigual ñegativu de los más importantes instrumentos xurídicos internacionales: la Declaración Universal de los Drechos Humanos (artículo 2.1), el Pautu Internacional de los Drechos Civiles y Políticos (artículos 2.1, 26 y 27), el Conveniu Marcu pa la Proteición de les Minorías Nacionales, número 157 del Conseyu d'Europa (artículos 6.2 y 10.1) y, penriba toos, el Conveniu Européu pa la Proteición de los Drechos Humanos y de las Llibertades Fonderes (artículo 14), orixe y fundamentu de la Carta que tamién, nel so Estragal y nel artículo 7, separtaos 1 y 2, conderga "tou distingu, esclusión, restricción o preferencia inxustificaes con respectu al emplegu d'una llingua rexonal o minoritaria col oxetivu de desalendar o poner en pelligru'l caltenimientu o desendolcu de la mesma". Desaliendu de los falantes d'asturianu que ven como la so llingua s'alloña día tres día, norma per norma, de les cuotes de proteición qu'esfruten les otres tres llingües rexonales españoles y pelligru non solo nel desendolcu sinon na sobrevivencia de la mesma, porque, güei n'Asturies, mesmamente'l drechu a emplegar na vida pública la llingua tradicionalmente falada nel país, non sólo nun ye "un drechu imprescriptible", acordies col espíritu del Conveniu del Conseyu d'Europa pa la Proteición de los Drechos Humanos y de les Llibertades Fonderes (Estragal de la Carta), sino que, cenciellamente, nun ye un drechu que se pueda exercitar porque na práctica ta torgao'l facelo énte les Alministraciones y Servicios Públicos y los Tribunales de Xusticia.

3.3. La interpretación discriminatoria pa cola llingua asturiana ye tamién incongruente col propiu conteníu de la Carta.

Y ello porque tando como ta la llingua asturiana mentada nel so Instrumentu de Ratificación –magar seya de forma indireuta, como tan toles demás-, l'Estáu español tien alquiritu'l compromisu d'aplica-y "un mínimu de trenta y cinco párrafos o separtaos escoyíos ente les disposiciones de la parte III de la presente Carta, y d'ellos, polo menos, tres deberán ser escoyíos de caún de los artículos 8 y 12 y un de caún de los artículos 9, 10, 11 y 13".

Por embargu, talu como les autoridaes españoles d'anguaño pretenden interpretar l'Instrumentu de Ratificación resulta que la llingua asturiana queda fuera de cualquier análisis sobre l'aplicación de la parte III, resultáu que s'almite nos dos primeros informes del Comité d'Espertos del Conseyu d'Europa, lo que va ñidiamente a la escontra del mandáu del artículo 2.2 de la Carta.

3.4. Les mesmes autoridaes españoles esfronen escontra la so propia incongruencia de la qu'intenten interpretar de forma restrictiva'l Instrumentu de Ratificación de la Carta por España.

Asina, nel so segundu informe, el del añu 2006, pretenden presentar como llingües rexonales namái a les cooficiales (páxina 2 del so Estragal) -tapeciendo la mesma existencia de la llingua asturiana y llevando a les sos caberes consecuencias (la desapaición de la llingua) el tratu discriminatoriu pa col asturianu- lo qu'esfrona col so primer "Informe sobre la aplicación n'España de la Carta Europea de Llingües Rexonales o Minoritarias", del añu 2002, nel que-y reconocíen al bable o asturianu la plena

condición de llingua rexonal, a los efeutos de l'aplicación de la Carta (separtáu 2, páxines 16 y 17 de la so versión castellana).

Nel mesmu sen, nel so informe de 2006 desdixen dafechu cualquier referencia a la llingua asturiana nes cuestiones que cinquen a l'aplicación de la parte III de la Carta, mentantu que nel primeru inclúyenla nel so separtáu "IV. TERCERA PARTE: APLICACIÓN DE PARÁGRAFOS Y OPCIONES ESCOYÍOS POR ESPAÑA" y so la denominación común de "Normes adoptadas por la C.A. del Principáu d'Asturies", faen l'análís correspondiente a los artículos 8 (páxines 78 y 79, siempre en referencia a la versión castellana), 10 (páxines 101, 109, 115, 120 y 121), 11 (páxines 134, 135 y 140) y 12 (páxines 154 y 155).

3.5 La interpretación restrictiva del Instrumentu de Ratificación por España de la Carta empobina al absurdu.

Desdexar al petite del Estáu español l'aplicación de toos, dellos o nengún de los párrafos y parágrafos de la parte III de la Carta, constituye lo que la doctrina y xurisprudencia internacional vien denomando como "reserva escontra l'oxetu y fin del propiu tratáu". Pero les normes xenerales del Drechu Internacional y mesmamente l'artículu 19.c) del Conveniu sobro Drechu de los Trataos (Viena, 23 de mayu de 1969), torguen esa triba de reserves. Poro, el muérganu de control de la Carta -que ye competente tamién pa examinar la regularidá d'una reserva, talu qu'interpreta, pente otres, la sentencia del Tribunal Européu de los Drechos Humanos, de 29 d'abril de 1988, Belilos escontra Suiza, y alvierte, con calter xeneral, el Comité de los Drechos Humanos del Pautu Internacional de Drechos Civiles y Políticos de les Naciones Xuníes, na so Observación Xeneral númberu 24, de 4 de payares de 1994-, ello ye, el Comité d'Espertos y nel so casu'l Comité de Ministros d'Asuntos Esteriores, si parten de la interpretación restrictiva del Instrumentu de Ratificación de la Carta, llegaríen a una "reserva escontra l'oxetu y fin del propiu tratáu", lo que-yos obligaría darréu a tener que considerar la tala reserva como nula dafechu o a interpretala, per aciu de la doctrina del "efeutu útil", ello ye, favoreciendo l'aplicación de les disposiciones más garantistes de la Carta pa cola llingua asturiana y enxamás la restricción de les mesmes.

Al cabu, la interpretación restrictiva empobina al absurdu de la so propia ñegación, cuando non -absurdu mayor- a la nulidá de la norma interpretada.

4. UNA INTERPRETACIÓN ACORDIES COLA CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA Y LA CARTA.

Dementres que refuguen dafechu la discriminación ñegativa, la Carta y la Constitución española, nun solo permiten la discriminación positiva, sino qu'en dellos casos de discriminaciones hestóriques considérenla como un imperativu del propiu principiu d'igualdá. Nesi sen, el conteníu del segundu párrafu del artículu 7.2 de la Carta ye pernidiu: "L'adopción de midíes especiales en favor de les llingües rexonales o minoritaries, destinaes a da-y puxu a una igualdá ente los falantes de tales llingües y el restu de la población y empobinaes a tener en cuenta les situaciones peculiares, nun se considerará un actu de discriminación pa colos falantes de les llingües más estendíes".

Poru, ye nesa clave de discriminación positiva (permitida y mesmamente afalada) y non na de la discriminación ñegativa (prohibida) na que se tien d'interpretar el tratu desigual que l'Instrumentu de Ratificación de la Carta por España fai ente les llingües rexonales catalana, gallega y vasca, favorecés de partida pela reconocencia de cooficialidá y la cuarta llingua rexonal d'España, l'asturiana, que nel intre de la robla del tratáu y entá güei, nun tien tala reconocencia, lo que ye causa d'una retafila de discriminaciones (vid los cuatro informes anteriores empobinaos pel Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu al Conseyu d'Europa) que bien pue calificase como discriminación hestórica escontra la llingua asturiana y los sos falantes.

Y esa clave obligámos a una entruiga y a una interpretación inevitables.

La entruiga ye ¿qué xustificació oxetiva y razonable, que tenga rellación cola finalidá proteutora de les llingües y los sos falantes -proclamada por la Constitución española y la Carta-, hai pa que l'Estáu español-y dea a la llingua asturiana y a los sos falantes un tratu peor al que-y da a les llingües catalana, gallega y vasca y a los falantes d'elles?. Al cabu, siendo como ye asina que'l Governu español, al traviés del Instrumentu de Ratificación de la Carta, obligóse a protexer a la llingua asturiana pente medies de "toes aquelles disposiciones de la parte III de la Carta que puedan razonablemente aplicase", ¿qué xustificació oxetiva y razonable hai pa nun aplicar a la llingua asturiana toos y caún de los sesenta y nueve párrafos de la Carta que'l Governu español aplica a les otres tres llingües rexonales?.

La interpretación inevitable ye que la del Instrumentu de Ratificación por España de la Carta, fecha acordies colos mandaos d'ésta (artículo 7.2) y de la Constitución Española (artículos 1.1, 3.3, 9.2, 10.2 y 14), que prohiben la discriminación ñegativa y afalen la positiva, nun pue ser sinón que l'Estáu español comprometióse a aplicar a la llingua asturiana -la rexonal más desprotexida porque entá nun tien la reconocencia de cooficialidá- los sesenta y nueve párrafos rellacionaos como aplicables a les otres llingües rexonales y cooficiales y arriendes d'ello, tolos demás qu'integren la parte III de la Carta y que "puedan razonablemente aplicase".

5. CONCLUSIÓN.

Poru, dende l'Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu entendemos que, polo menos, los informes periódicos del Governu español deben dar cuenta, párrafu per párrafu, de l'aplicación, a la proteición de la llingua asturiana, de los sesenta y nueve comprometíos por España y, de nun cumplir con toos o dalgún d'ellos, xustificalo de manera oxetiva y razonable.

Asina, el próximu cuestionariu d'evaluación del cumplimientu de la Carta que'l Comité d'Espertos presente a les autoridaes españoles debiere incluyir custiones rellatives al cumplimientu pa cola llingua asturiana y los sos falantes de les sesenta y nueve disposiciones darréu y que l'Estáu español se comprometió a aplicar nel so Instrumentu de Ratificación:

- Artículu 8:

Parágrafu 1, separaos a.i; b.i; c.i; d.i; e.iii; f.i; g, h, i.

Parágrafu 2.

- Artículu 9:

Parágrafu 1, separtaos a.i; a.ii; a.iii; a.iv; b.i; b.ii; b.iii; c.i; c.ii; c.iii; d.

Parágrafu 2, separtáu a.

Parágrafu 3.

- Artículu 10:

Parágrafu 1, separtaos a.i; b, c.

Parágrafu 2, separtaos a, b, c, d, e, f, g.

Parágrafu 3, separtaos a, b.

Parágrafu 4, separtaos a, b, c.

Parágrafu 5.

- Artículu 11:

Parágrafu 1, separtaos a.i; b.i; c.i; d, e.i; f.ii; g.

Parágrafu 2.

Parágrafu 3.

- Artículu 12:

Parágrafu 1, separtaos a, b, c, d, e, f, g, h.

Parágrafu 2.

Parágrafu 3.

- Artículu 13:

Parágrafu 1, separtaos a, b, c, d.

Parágrafu 2, separtaos a, b, c, d, e.

- Artículu 14:

Separtáu a.

Separtáu b.

Amás d'ello, abúltamos que'l Comité d'Espertos debiere considerar -si se evidencia'l casu que de xuru que s'evidenciará- la especial gravedá que supón l'incumplimientu por parte

del Gobiernu español de les sos obligaciones más ellementales na proteición de la llingua asturiana, que son les de "aplicar un mínimu de trenta y cinco párrafos o separtaos escoyíos ente les disposiciones de la parte III de la presente Carta, de los que, polo menos, tres deberán escoyese ente caún de los artículos 8 y 12 y un de caún de los artículos 9, 10, 11 y 13". Y ello porque, talu que de suso tenemos razonao, tan indicada -indireutamente y al traviés de referencia al Estatutu d'Autonomía- ta la llingua asturiana como la catalana, gallega y vasca, a efeutos de lo estableció nel artículu 2.2 de la Carta, nel Instrumentu de la so Ratificación por España.

N'Uviéu, a catorce de febrero de dos mil nueve.

Aconceyamientu de Xuristes pol Asturianu.